

Kronikk: Dette er London.

Som ventet har Hans Fredrik Dahl lagt vekt på å gi et fyldig bilde av NRK's rolle i Quislings forsøk på statskupp, og ~~den~~ ~~utnyttelse~~ ~~av~~ ~~dette~~ ~~medium~~ og invasjonstyrkenes ~~utnyttelse~~ av dette medium.

I kapitler :9. april og den ubrukte kanal får leseren et ytterst interessant innblikk. Dahl sit~~ter~~terer innledningvis den formulering Undersøkel~~ses~~skommisjonen av 1945 benyttet for å fange inn de forventninger man ~~kanskj~~~~er~~~~at~~~~de~~~~ville~~~~stille~~ ~~man~~ ville stille: " Bruken av Kringkastingen 9. april reiser mange spørsmål, men de to viktigste er hvorfor Oslo-kringkasteren ikke ble brukt så lenge den var fri, og hvorfor den ikke ble ødelagt, før tyskerne overtok den-

Ideelt sett burde NRK den 9. april ha gitt mobiliseringsordre og nødvendig informasjon om den militære mostand, for deretter å spreng~~er~~ seg selv i lufta før de tyske styrker kom så langt som til studio i Roald Amundsens gate eller til senddren på Nordstrandsplataet.

Det ble en nederlagets dag, for kringkastingen som for forsvaret, skriver Dahl.

og på den annen side:

Hadde det ikke vært for NRK's nyhetsmeldinger, som i løpet av dagen 8. april 1940 var av et slikt innhold at de måtte alarmere enhver som var innstilt i militære tankebaner, ville det norske forsvaret stått enda svakere på selve invasjon~~sd~~agen enn det faktisk gjorde. Fra sentralt hold, enn si fra regjering, kom det lite av forberedende direktiver. De relativt få tilfelle av pers~~on~~lig initiativ til kamp som lokale kommandohavere utviste, og som kom til å veie så tungt rent moralsk på selve invasjon~~sd~~agen (s.44) kan i mange, kanskje de fleste tilfeller føres tilbake til befalingsmennes egne forberedelser som følge av de foruroligende kringkastingsnyhetene 8. april. (Nevn dem) Den våpengren som hele tiden hadde gjort aktiv bruk av kringkastingen, sjøforsvaret gjennom admiralstaben, var også den siste til å gi en melding av betydning som ble oppfattet av den enkelte avdeling- slukking av alle fyr fra ~~Mars~~~~stein~~~~ved~~~~Bergen~~ svenskegrensen til Marstein ved Bergen, gitt ved sendingens slutt mandag 8. april.

Nå var kringkastingsnyheter, som pressens, den 8. april først og fremst rettet mot den sensasjonelle britisk-franske mineutleg-

gingen og de trusler som denne grove nøytralitetskrenkelse innebar for Norge, Mineleggingen var dagens historie, militært og politisk. Men i nyhetssendingene utover kvelden ble et nytt motiv^a avslørt: Kl. 19, at mengder av tyske skip-50-100-var blitt observert gjennom Storebelt og Kattegat med kurs nordover; kl. 22, at det i løpet av ettermiddagen og kvelden er kommet meldinger om torpedering av store tyske skip utenfor Sørlandskysten". Denne siste ordinære nyhetssendingen kl. 22 ga også utførlige utdrag av NTB's melding om hvordan den norske marine berget overlevende fra det torpederte troppetransportskipet Rio de Janeiro, en rapport der hver setning gjenspeiler det menneskelige tregghetsmomentet i omstillingen fra humanitær nøytralitet til vantroskrig.

s288 Interessant hva Dahl forteller om lisenstilgangen etter okkupasjonen." De første månedene av året 1941 hadde NRK en nyrekruttering som aldri før, årstiden tatt i betraktning. Etter et tilbakeslag i lisensbetalingen som følge av de urolige tider våren og sommeren 1940 la tilveksten seg om høsten i vante baner, og trengte etter nyttår mot nye høyder. Lisensøkningen skyldtes likevel neppe den nye tid i NRK som London-radionenes popularitet nettopp i dette tidsrum.....

Dahl har også sans for den dramatiske effekt og sluttformuleering, side 71=

Quisling overdro sin funksjon til Administrasjonsrådet, og Paal Berg takket Quisling for hans "Ansvarfølelse og fedrandsinn"- På denne måten ble 9. april-regjeringen, som var dannet foran mikrofonen, også oppløst der.

For min del tilføyde at det tyske press på NRK ble betraktelig mindre enn det normalt ville vært om den tyske militære ledelse hadde kunnet etablere seg på norsk jord fra invasjonens første dag. Buschenhagen med stab i Hamburg inntil 13/4 april....

nederst s. 123-øverst s. 124 !